

Шишута Олена

асистент

Луцький національний технічний університет

м. Луцьк

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ В КРЕДИТНИХ СПІЛКАХ

На сьогодні Україна чітко зорієнтована на євроінтеграцію, що зумовлює виконання нашою країною певних зобов'язань. Серед інших завдань важливим є реформування системи бухгалтерського обліку та впровадження методології поширення інформації з економічних питань згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності (далі МСФЗ) з метою посилення захисту прав та інтересів акціонерів, інвесторів, кредиторів та підвищення прозорості, забезпечення достовірності фінансової звітності суб'єктів господарювання і належного рівня довіри до неї [1]. Складність процесу запровадження МСФЗ підтверджується постійним відтермінуванням введення їх в дію на практиці. Це зумовлює актуальність наукового обґрунтування застосування МСФЗ різними суб'єктами господарської діяльності.

Відповідно до стратегії застосування МСФЗ в Україні кредитні спілки мають складати фінансову звітність з їх використанням з 1 січня 2014 року. Однак Мінфін оприлюднив на офіційному сайті проект змін, зокрема щодо продовження терміну нововведень, а саме – з 2015 року [2].

Кредитні спілки одночасно є фінансовими установами і неприбутковими організаціями, створеними фізичними особами шляхом об'єднання грошових внесків членів спілки [3]. Відтак, із зазначеної дати, складання фінансової звітності кредитних спілок має ґрунтуватися на МСФЗ, які включають загальні вимоги щодо звітності та дотримуватися МСФЗ 30 «Розкриття інформації в фінансовій звітності банків і аналогічних фінансових інститутів». На сьогодні в Україні МСФЗ 30 не набув чинності. Вивчення вимог міжнародних стандартів, зокрема і МСФЗ 30 дасть можливість визначити особливі об'єкти бухгалтерського обліку, притаманні кредитним спілкам.

На сьогодні, фінансова звітність, яку складають і оприлюднюють кредитні спілки має уніфіковану структуру, направлену на розкриття інформації суб'єктів господарської діяльності, метою яких є отримання прибутку. Основна діяльність кредитної спілки – фінансова з виключним переліком операцій, чітко обмеженим правовими нормами; мета – задоволення потреб своїх членів у кредитуванні за собівартістю, а не отримання прибутку. Згідно концептуальної основи фінансової звітності елементи, що є основними класами згідно з економічними характеристиками подаються шляхом детальної їх класифікації

«з метою відображення інформації у вигляді, найбільш корисному для прийняття економічних рішень користувачами» [4]. Відмінність діяльності кредитних спілок від решти суб'єктів господарювання (банків, комерційних і виробничих підприємств), на наш погляд, визначає доцільність розробки окремих форм звітності для кредитних спілок згідно МСФЗ, які б надавали інформацію у зручному для користувачів вигляді, а не в уніфікованій формі. Відповідно до МСФЗ №1 кредитні спілки як некомерційні організації можуть представляти додаткові компоненти звітності та змінювати назви рядків в фінансовій звітності і самих форм [5, 92].

Згідно МСФЗ 30 та у відповідності обмежень операцій, які мають право здійснювати кредитні спілки [3], ці установи повинні будуть надавати звіт про прибутки і збитки, в якому доходи і витрати групуються за основними їх видами (регламентованих іншими МСФЗ), але крім того мають містити додаткову інформацію щодо [6]: процентних доходів – нараховані відсотки за виданими кредитами членам спілки або іншій кредитній спілці; процентних витрат – нараховані відсотки за отриманими депозитними вкладками від членів спілки; збитки за кредитами – прострочені платежі та безнадійна заборгованість членів спілки за виданими кредитами; дохід від дивідендів в об'єднаній кредитній спілці (в перспективі – в кооперативному банку); прибутки від інвестиційних цінних паперів – кредитні спілки можуть тимчасово вільні кошти розміщати в облігації внутрішньої державної позики з терміном обігу до одного року, умови випуску яких передбачають обов'язкове погашення в грошовій формі [7]; інші операційні доходи та витрати; адміністративні витрати. Стандарт містить також рекомендацію щодо надання інформації про середні показники. Кредитні спілки відповідно можуть надати користувачам таку інформацію, зокрема, щодо середньої процентної ставки за виданими кредитами, за депозитними вкладками, середньої величини виданих кредитів та середньої величини депозитних вкладів.

Бухгалтерський баланс згідно МСФЗ 30 має відображати активи і зобов'язання за справедливою вартістю в порядку збільшення їх ліквідності [6]. Дотримання цієї вимоги можливе лише шляхом складання особливої форми балансу. Кредитні спілки зобов'язані будуть подавати інформацію щодо таких фінансових активів, які підрозділяються на 4 класи: 1) кредити і дебіторська заборгованість – в розрізі: кредити членам спілки, кредити іншим кредитним спілкам, депозити в інших фінансових установах (об'єднаній кредитній спілці, комерційних банках); 2) фінансові активи, що утримуються до погашення – державні цінні папери; 3) фінансові активи за справедливою вартістю, призначені для продажу та 4) фінансові активи, що є в наявності, призначені для продажу – вільні грошові кошти кредитної спілки, що можуть бути використані для кредитування своїх членів. Стосовно зобов'язань – розкриття інформації щодо отриманих депозитів від членів кредитної спілки та інших запозичених засобів – кредитів отриманих в інших фінансових установах. Також МСФЗ 30 зобов'язує розкривати суттєву інформацію за балансом щодо умовних операцій і зобов'язань [6] – для кредитних спілок це можуть бути операції поручительства за члена спілки перед третіми особами.

Користувачам звітності фінансових установ, найбільш корисною є

інформація про ліквідність, платоспроможність та про ризики, пов'язані з їх діяльністю. Для оцінки ризику ліквідності спілка має представляти інформацію про активи і зобов'язання в розрізі періодів, градація яких є більш детальною, ніж надає уніфікована звітність. Доцільною є інформація щодо кредитного ризику та ризику контрагентів, які пов'язані з кредитуванням спілкою своїх членів та ймовірності невиконання ними зобов'язань. Важливим є розкриття інформації про значні концентрації активів, зобов'язань і позабалансових статей, тобто установа зобов'язана у фінансовій звітності вказувати, наприклад, на видачу кредиту великого розміру одному з членів спілки.

Аналіз вимог, передбачених МСФЗ 30 дає підстави зробити висновок про необхідність розробки окремих форм фінансової звітності кредитних спілок, які б врахували всі вимоги міжнародних стандартів та які б надавали інформацію у зручному для користувачів вигляді, а не в уніфікованій формі.

Список використаних джерел

1. Стратегія застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні [розпорядження КМУ від 24.09.2007 р. N 911-р] : за станом на 24.09.2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/911-2007> (дата звернення 17.11. 2013 р.).
2. Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України : проект постанови КМУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article> (дата звернення 17.11. 2013 р.).
3. Про кредитні спілки [Закон України від 20.12.2001 р. № 2908-III] : за станом на 17.11.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2908> (дата звернення 17.11. 2013 р.).
4. Концептуальна основа фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article> (дата звернення 17.11. 2013 р.).
5. Разъяснения Международных Стандартов Финансовой отчетности. – Вест Сассекс: Агенство США по международному развитию. – 2000. – 466 с.
6. МСФЗ (IAS) 30 «Раскрытие информации в финансовой отчетности банков и аналогичных финансовых институтов» [Електронний ресурс]: Учебное пособие по МСФО для профессиональных бухгалтеров – Москва: ЗАО «ПрайсвотерхаусКуперс»; ООО «Росэкспертиза», 2004. – Режим доступу: <http://www.smb.ru/analitics.html> (дата звернення 17.11. 2013 р.).
7. Про встановлення виду державних цінних паперів, які можуть придбавати кредитні спілки Розпорядження Нацкомфінпослуг від 04.11.2004 N 2739 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws> (дата звернення 17.11. 2013 р.).

